

www.tkmsw.pl
www.zielonogorski.tkmsw.pl

Grünberger Monatsblatt

MIESIĘCZNIK ZIELONOGÓRSKI

Czasopismo społeczno-kulturalne Miesięcznik Zielonogórski w Zielonej Górze
 Wydawca i redaktor: Zielonogórski Towarzystwo Miłośników Ziemi Zielonogórskiej

Nr 273

Jahrgang 3 / Rok Wydania 9

Februar / Luty 2009

Gebet

Herr, gib mir die Geduld,
 Dinge anzusehen,
 die ich nicht verstehen kann.

Gib mir das Mut,
 Dinge zu verstehen,
 die ich verstehen kann.

Und gib mir die Weisheit,
 eine vom anderen
 zu unterscheiden.

Modlitwa

Panie, uchowaj mnie przed tymi duchami,
 tymi ziemniaki spuszczać,
 których nie poznaję jeszcze.

Daj mi moją wezwanie,
 tymi ziemniaki spuszczać,
 które poznaję jeszcze.

Zajg mi moją boszicę,
 tymi jajka na drogi
 odwoływać.

(Vereinbarung und Vertrag)

(Underzeichnet)

Elmar: Jan Orlowski

MITTEILUNG

In der Vorstandssitzung der TSKM&N vom 13.01.2009 wurde der Beschluss gefasst, die Jahresversammlung der Mitglieder unserer Gesellschaft zu berücksichtigen. Sie findet am 22.02.2009 um 10.30 im Erdgeschossraum von Polmosbyt (3. Stock), in der Wyspa-Polskiego-Straße 63 statt. Wir bitten um zahlreiche Beteiligung.

Vorstand SEDJEM

KOMUNIKAT

Dnia 13.01.2009 r. na posiedzeniu zwyczajnego zarządu podjęto uchwałę o zwolnieniu Włodzimierza Zgromadzkiego z dniem 22.02.2009 r. o godz. 10.30, który odspółkuje się w biurze Polmosbytu (3 piętro) przy ul. Wyspa-Polskiego 63. Prosimy o uwagę sędzią.

Zarząd TSKM&N

Am 4.02.2009 fand ein Arbeitstreffen der Delegation unserer Gesellschaft mit dem Vize-Marschall der Wojewodschaft Lubuskie, Herrn Tomasz Wontor, statt. Die Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen Minderheit wurde von Dr. Bogumiła Husak und Ing. Bolesław Gustaw Bernaczek vertreten.

Beim Treffen wurden Errungenschaften unserer Gesellschaft sowie unsere Vorhaben und kulturelle Projekte für das Jahr 2009 dargestellt,

die wir sowohl in Grünberg als auch auf dem Gebiet der Wojewodschaft Lubuskie zu realisieren beabsichtigen. Unserem Programm wurde zugestimmt.

Herr Vize-Marschall wies uns auf Fonds hin, über die das Marschallamt verfügt sowie informierte uns, für welche Ziele wir als eine Non-Profit-Organisation finanziell unterstützt werden können. Zum ersten Mal haben wir an einem solchen Treffen teilgenommen, wo wir so fachlich i sachlich über das Angebot des Marschallamtes informiert wurden.

Wir würden uns wünschen, dass die Atmosphäre während der Treffen sowie die Fachberatung in Bezug auf unsere kulturellen Errungenschaften in anderen staatlichen Institutionen so verläuft, wie dies im Marschallamt in Grünberg der Fall war.

Bolesław Gustaw Bernaczek
Übersetzt von Dr. Bogumiła Husak

W dniu 04.02.2008 odbyło się robocze spotkanie delegacji naszego Towarzystwa z Wicemarszalkiem woj. lubuskiego Panem Tomaszem Wontorem. Towarzystwo Społeczno- Kulturalne Mniejszości Niemieckiej w Zielonej Górze reprezentowali: dr Bogumiła Husak oraz inż. Bolesław Bernaczek.

Na spotkaniu zaprezentowano osiągnięcia naszego Towarzystwa oraz nasze zamierzenia i projekty kulturalne na rok 2009, które zamierzamy realizować zarówno w Zielonej Górze jak i na terenie województwa lubuskiego. Nasz program spotkał się z aprobatą.

Pan wicemarszałek wskazał fundusze, jakimi będzie dysponował Urząd Marszałkowski oraz poinformował nas, na jakie cele możemy uzyskać finansowanie jako Organizacja Pozytyku Publicznego. Pierwszy raz uczestniczyliśmy w spotkaniu, w którym w tak fachowy i merytoryczny sposób zastąpiła nam przedstawiona oferta Urzędu Marszałkowskiego.

Życzyli byśmy sobie, by atmosfera spotkań oraz fachowe doradztwo dotyczące naszych dokonań kulturalnych przebiegało podobnie jak w Urzędzie Marszałkowskim w Zielonej Górze także w innych instytucjach państwowych.

**Neue Zweigstelle der TSKMN
im Schloss Rothenhorn in Heyersdorf / Jędrzychowice,
Kreis Fraustadt / Wschowa**

Es war mir eine besondere Freude, dass auf meinen Vorschlag hin, der im Folgenden erläutert wird, der Vorstand der TSKMN damit einverstanden war und ebenso Sigrun Freifrau v. Schlichting zustimmte, dass im Schloss Rothenhorn / Czerwony Róg, in Heyersdorf / Jędrzychowice, Kreis Fraustadt / Powiat Wschowa, künftig unsere Zweigstelle der TSKMN entsteht.

Das Schloss Rothenhorn selbst wird zur Zeit aus dem Zustand einer Ruine wieder so renoviert und restauriert, dass es als Sitz für unsere TSKMN geeignet ist. Zwar ist gerade mit dem Innenausbau des großen Festsaals noch Einiges zu tun, aber das Schloss ist bereits bewohn –und heizbar. Man wird dort wunderbar bewirtet, und hat, vor allem durch die bereits fertigen schönen Säle, für Feste und Feiern den idealen Hintergrund.

Da es sehr verkehrsgünstig an der Staatsstraße 12 gelegen ist, die von Bad Muskau in Deutschland durch ganz Niederschlesien und Polen führt, um schließlich in Dorohusk, in der Ukraine zu enden, ist das Schloss nicht nur für grenzübergreifende Veranstaltungen ideal, sondern auch als kulturelles Zentrum für das nördliche Niederschlesien und damit gleichzeitig auch für den Einzugsbereich von Glogau, Lissa und Posen geeignet.

Deshalb sehe ich hier für unsere deutsch – sozial – kulturelle Gesellschaft im befreundeten Ausland den einmaligen Glücksfall, die ganz große Bedeutung dieser uralt eingesessenen Adelsfamilie in unserer Wojewodschaft für unsere kulturelle Arbeit nutzen zu können. Denn einerseits fanden wir hier einen idealen Ort mit echter deutscher Kultur, wo unsere Gesellschaft beim Wiederaufbau helfen könnte, andererseits ist er ein historisches Denkmal, das für unsere Veranstaltungen wertvoll ist.

1. Unser Programm:

Wir wollen als TSKMN im Schloss Rothenhorn folgende kulturelle Begegnungen realisieren, die zur Integration der lokalen Bevölkerung mit der deutschen Minderheit führen:

- a. Ausstellungen von Gemälden, historischen Anzügen, Handwerksarbeiten, Antiquitäten, Büchern und Schriften usw.,
- b. Vorträge zu bestimmten interessanten Themen,
- c. Lieder, Singwettbewerbe, Geschichtenerzählen, Volkstänze, Trachten,
- d. Deutschkurse und Deutschunterricht in verschiedenen Gruppen,
- e. Seminare für verschiedene Fachgebiete, Konferenzen, z.B. Germanistik
- f. Kongresse zu wissenschaftlichen Themen,
- g. besonders geeignet auch für das ganze Spektrum der Denkmalspflege.

Meine 2. Idee ist es,

im Schloss Rothenhorn eine ständige Ausstellung in Familien – und Ahnenkunde, gewissermaßen als Museum für deutsch-polnische Völkerverständigung, in Zusammenarbeit mit dem Kreismuseum in Lissa / Leszno und dem Landesmuseum in Grünberg / Zielona Góra, einzurichten. An den Eheschließungen des Adels kann man die Zusammenarbeit der früheren Generationen besonders anschaulich zeigen. Dieses Schlossmuseum ist schon heute in der Lage, anhand wertvoller, handgemalter, farbiger Familienstammbäume mit den dazugehörigen Wappen, Porträts und alten Handschriften, die Familienforscher zu begeistern.

Meine 3. Idee ist es,

auch das Reformgeschehen im polnisch – schlesischen Raum aufzuzeigen und erlebnisfähig zu machen. Da die Familie von Schlichting und mit ihr viele andere adelige Familien in diese europäisch – religiöse Bewegung der damaligen Zeit eingebunden waren, und dadurch zu einer kulturellen Hochblüte im deutsch – polnischen Raum, ja weiterwirkend für ganz Europa, beigetragen haben, ist es auch für unsere heutige Zeit sehr interessant, sich damit zu befassen.

Dieses Projekt zu verwirklichen, wäre wie ein Schaufenster deutscher Kultur und Geschichte im Ausland.

Boleslaw Gustaw Bernaczek

Zum Abschied

Unsere Sendung an Herrn Czeslaw Sommerfeld (wohnhaft Sommerfeld-Lubsko) mit der Januarausgabe unseres Monatsblattes kam ungeöffnet zurück; auf der Rückseite des Kuverts befand sich eine Bemerkung, die angeblich vom Briefträger gemacht wurde: "Adressat ist verstorben".

Herr Czeslaw Sommerfeld war ein langjähriges, aktives Mitglied unserer Gesellschaft, hat sogar versucht, eine Ortsgruppe in Sommerfeld zu gründen; leider sind seine Bemühungen gescheitert. Durch viele Kadenzan war er Mitglied unseres Revisionsausschusses und hat seine Pflichten in dem Ausschuss sehr wahrgenommen, obwohl sein gesundheitlicher Zustand Ihm es schon lange nicht erleichtert hat. Ich finde, die paar Abschiedsworte bin ich Ihm schuldig:

Ich will mich bei Ihm für seine langjährige Unterstützung unserer deutschen Sache recht herzlich bedanken. Immer ist es zu bereuen, wenn einer von uns unsere Reihen verlässt; hoffentlich kommen Jüngere auf die verlassene Stelle, damit unsere Gesellschaft weiter lebt.

Jan Grzegorczyk

**Nowa filia TSKMN
w zamku Rothenhorn (Czerwony Róg) w Heyersdorf / Jędrzychowicach,
Kreis Fraustadt / powiat Wschowa**

Szczególną radość sprawił mi fakt, że zarząd TSKMN oraz P. Baronowa Sigrun v. Schlichting przystali na mą propozycję, którą dokładniej przedstawiam w dalszej części, aby w zamku Rothenhorn - Czerwony Róg, w Jędrzychowicach, w powiecie Wschowa, powstała w przyszłości nasza filia TSKMN.

Stan odnowy i renowacji samego zamku Rothenhorn znajduje się chwili obecnej na tym etapie, że dawna ruina nadaje się na siedzibę naszej TSKMN. Wprawdzie jest jeszcze trochę pracy, gdy chodzi o wnętrza wielkiej sali okolicznościowej, jednak zamek jest już ogrzewany i nadaje się do zamieszkania. Goście podejmowani są tutaj wspaniale, a dzięki gotowym już pięknym pomieszczeniom zamek tworzy idealne tło dla obchodzenia świąt i uroczystości.

Bardzo korzystne położenie komunikacyjne przy drodze państwowej nr 12, wiodącej z Bad Muskau w Niemczech przez cały Dolny Śląsk i Polskę i kończącej się wreszcie w Dorohusku na Ukrainie, sprawia, że zamek jest idealnym miejscem nie tylko dla imprez o charakterze transgranicznym, lecz także dla powstania tu centrum kulturalnego dla północnej części Dolnego Śląska i równocześnie także dla okolic Głogowa, Leszna i Poznania.

Dlatego uważam za wyjątkowo szczęśliwy traf dla naszego niemieckiego towarzystwa społeczno-kulturalnego w przyjaznym nam obcym kraju, że istnieje możliwość wykorzystania ogromnego znaczenia tej od dawien dawna osiadłej w naszym województwie rodziny szlacheckiej w naszej pracy kulturalnej. Z jednej strony znaleźliśmy tu bowiem idealne miejsce o prawdziwie niemieckiej kulturze, przy którego odbudowie mogłyby pomóc nasze towarzystwo, z drugiej strony jest ono pomnikiem historii o dużej wartości dla naszych imprez.

1. Nasz program:

Jako TSKMN chcemy realizować w zamku Rothenhorn następujące imprezy kulturalne, które prowadzilyby do integracji ludności lokalnej z mniejszością niemiecką:

- a. Wystawy obrazów, strojów historycznych, rzemiosła, antyków, książek i pism itd.
- b. Wykłady na określone ciekawe tematy,
- c. Pieśni, konkursy piosenek, opowiadanie historyjek, tańce ludowe, zwyczaje,
- d. Kursy języka niemieckiego i nauka języka niemieckiego w różnych grupach,
- e. Seminaria, konferencje dla różnych specjalności, np. germanistyki
- f. Kongresy na tematy naukowe,
- g. zamek nadaje się szczególnie dla całego spektrum działań z zakresu ochrony zabytków.

Moim drugim pomysłem jest stworzenie we współpracy z Muzeum Powiatowym w Lesznie i Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze w zamku Rothenhorn stałej wystawy genealogicznej, ponieważ jako muzeum polsko-niemieckiego porozumienia między narodami. Na przykładzie małżeństw zawieranych przez szlachtę pokazać można w szczególnie jasny sposób współpracę wcześniejszych pokoleń. Muzeum zamkowe jest już dzisiaj w stanie wywołać u genealogów zachwyt nad cennymi, ręcznie malowanymi kolorowymi drzewami genealogicznymi i przynależącymi do nich herbami, portretami i starymi rękopisami.

Mój trzeci pomysł

dotyczy ukazania i emocjonalnego ożywienia wydarzeń reformacyjnych na terenach polsko-śląskich. Ponieważ rodzina von Schlichting i wraz z nią wiele innych rodzin szlacheckich włączyło się w ów europejski ruch religijny tamtej epoki, dzięki czemu wniosły wkład w kulturalny rozkwit terenów niemiecko-polskich, a co za tym idzie całej Europy, temat ten również w naszych dzisiejszych czasach jest fascynujący.

Urzeczywistnienie tego projektu byłoby niczym witryna kultury i historii niemieckiej za granicą.

Bolesław Gustaw Bernaczek

Na pożegnanie

Nasza przesyłka do Pana Czesława Sommerfeld'a (zamieszkałego w Lubsu; niemiecka nazwa tego miasta: Sommerfeld) ze styczniowym wydaniem naszego Miesięcznika wróciła nie rozpieczętowana; na odwrocie koperty widniała adnotacja dokonana zapewne przez listonosza: "Adresat zmarł".

Pan Czesław Sommerfeld był długoletnim, aktywnym członkiem naszego Towarzystwa, próbował nawet założyć lokalne kolo w Lubsu, jednak jego wysiłki niestety nie powiodły się. Przez wiele kadencji był członkiem naszej Komisji Rewizyjnej, a swoje obowiązki w Komisji pełnił z wielką odpowiedzialnością, chociaż stan jego zdrowia już od dawna mu tego nie ułatwiał. Uważam, że jestem mu winien tych parę słów pożegnania:

Chcę mu bardzo serdecznie podziękować za wieloletnie wspieranie naszej niemieckiej sprawy. Zawsze będę żałował, gdy ktoś z nas opuszcza nasze szeregi, ale mam też nadzieję, że opuszczone miejsce zajmą osoby młodsze, tak by nasze Towarzystwo żyło nadal.

Jan Grzegorczyk

Franz Scholz
Görlitzer Tagebuch 1945/46

Montag, den 12. Februar 1945

Auf dem Friedhof werden 18 Soldaten zur letzten Ruhe gebettet. In dem Stadtkern, westlich der Neiße, werden schleunigst Panzersperren errichtet, Nachrichtenkabel gelegt, alle Neißebrücken werden zur Befestigung der Sprengkapseln angebohrt. Als Bewohner der Oststadt leben wir nun in der steten Sorge, dass die Verbindungsbrücken nach der Stadt, vor allem die Reichenberger Brücke, gesprengt werden könnten. Dann wäre der Weg nach Westen abgeschnitten. Eine zusätzliche Sorge, die die Einwohner der Weststadt nicht kennen. Zum ersten Male erfahren wir Ostgörlitzer, dass wir ein eigenes, härteres Schicksal haben als die andere Stadt, westlich der Neiße. Allgemein wird der Russische Angriff von Osten, von Lauban her erwartet. Dann hätte unsere Oststadt und unsere Kirche am meisten zu leiden. Die mit Sicherheit zu erwartende Sprengung der Brücken macht auch den tapfersten Oststadtbewohnern ihren Entschluss zu bleiben sehr schwer. Von diesem Tage an war „die Brücke“ unsere große Sorge. Die Leichenhalle auf dem städtischen Zentralfriedhofplatz aus allen Nähten. Die Toten sind dort längst nicht mehr unterzubringen. Daher wurden die zahllosen Kinderleichen nach dort gebracht. Für die Leichen der Erwachsenen wird die riesige Halle der Nikolaikirche bestimmt. Etwa 100 Leichen, in Kisten notdürftig untergebracht, warten auf ihre Beerdigung. Es sind erfrorene, oft namenlose Flüchtlinge. In der Vorhalle sieht man einen übermannshohen, mit Sacktuch bedeckten Berg toter Menschen, knapp zwei Meter lang, knapp zwei Meter quer. An einem Ende in Gewirr von nackten Füßen, am anderen Haare und Menschenköpfe.

Franz Scholz
Pamiętnik z Görlitz 1945/46

Poniedziałek, 12 lutego 1945

Na cmentarzu oddano ostatnią posługę osiemnastu żołnierzom. W centrum miasta, na zachód od Nysy szybko wznosi się są barykady przeciwpancerne, kładzie kable łącznościowe, we wszystkich mostach nad Nysą wierci się dziury na detonatory. Jako mieszkańcy wschodniej części miasta żyjemy teraz w ciąglej obawie, że wysadzą mosty prowadzące do miasta, przede wszystkim Most Liberecki¹. W takim przypadku odcięto by drogę do zachodniej części miasta. Dodatkowy problem, jakiego nie znali tamtejsi mieszkańcy. Po raz pierwszy my mieszkańcy wschodniej części Görlitz czujemy, że żyjemy swym własnym życiem, o wiele trudniejszym niż życie po zachodniej stronie miasta. Ataku radzieckiego oczekujemy od wschodu, od strony Lauban. Ale wtedy najbardziej ucierpialaby nasza część miasta i nasz kościół. Prawie stu procentowa pewność, że mosty zostaną wysadzone w powietrze utrudnia decyzję o pozostaniu nawet najodważniejszym mieszkańcom wschodniej części miasta. Od tej pory martwimy się niezmiernie o nasz „most“. Kostnica na miejscowym cmentarzu głównym pęka w szwach. Już od dawna nie mieszczą się w niej zmarli. I dlatego też przywozi się tam jedynie niezliczone ciała dzieci. Na ciała dorosłych przeznaczono ogromną nawę główną kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja. Na pochówek czeka prawie 100 ciał z konieczności przechowywanych w skrzyniach. Są to zamarznięci, często bezimienni uchodźcy. W przedsionku leży przykryta płótnem na worki sterta zwłok, wyższa niż dorosły mężczyzna, dłuża prawie na dwa metry, prawie na dwa metry szeroka. Z jednego końca gmatwanina nagich stóp, z drugiego włosy i ludzkie głowy.

tlum. z języka niemieckiego: dr Bogumiła Husak

7

Fortsetzung folgt ... / cdn.

Mittelschulwesen in Niederschlesien, auch in Grünberg, in der Frühneuzeit

Bevor sich Einrichtungen neuen Typs, also Lateingymnasien als Mittelschulen in den Städten Niederschlesiens wie in Grünberg, Freystadt, Sprottau, Glogau, Sagan Bunzlau, Schwiebus und Jauer, entwickelten und gestalteten, waren bereits moderne Schulen in Breslau, Schwiebus, Hirschberg und Brieg sehr aktiv gewesen. Auf Basis alter Stadtschulen entstanden moderne Bildungszentren mit reformiertem Lehrprogramm, und dies vor allem in Goldberg und Liegnitz oder in solchen Kleinstädten wie Kreuzburg, Pitschen, Ohlau, Festenberg oder Konstadt.

Eine Lateinschule entstand in Grünberg zu Zeiten des Pastors und gleichzeitig Rektors Andreas Ebert (1537-1542). Früher funktionierte nur eine katholische *Trivialschule*. Ein Organisationsmuster für die Entstehung eines Lateingymnasiums nach Prinzipien von Sturm, genauer von Melanchton, findet man bei Abraham Buchholzer, dem Rektor der Grünberger Schule in den Jahren 1556 - 1563, auch dem Rektor der Schule in Sprottau. Er war auch mit Freystadt verbunden. Während seiner Tätigkeit in schlesischen Städten richtete sich Buchholzer klar nach Melanchtons Ideen. In der Grünberger Schule führte er einen Dreistufenunterricht nach Melanchtons Systemmuster ein. Man kann annehmen, dass auch andere Fächer so waren, wie in der Schule von Melanchton. Nach Abschluss dieser Schule gingen die Schüler nach Wittenberg, um dort zu studieren. Während der Sitzungsperiode des neuen Rektors kamen in die Grünberger Schule Jugend aus ganz Niederschlesien und viele Lehrer aus Frankfurt/O, um sich mit von Buchholzer vorgeschlagenen Lehrmethoden bekannt zu machen. Die Lateinschule in Grünberg ging am 26. Juli 1582 für eine kurze Zeit in die Hände der Katholiken über, aber kurz danach wurde sie geschlossen. Nach einer kurzen Zeit, in der Sitzungsperiode des Rektors Simon Griesbeck aus Brieg (1598-1607), kehrte sie in die Hände der Protestanten zurück. Im 17. Jahrhundert begann sie nach dem Lehrprogramm und der Struktur von A. Buchholzer zu funktionieren, der eine große Rolle in Sprottau spielte, wo er die Pastorstelle annahm, wodurch er einen Einfluss auf die Schule weiter ausüben konnte Anfang 1608 versuchte Andreas Ebert (1613-1623) die Grünberger Einrichtung zu reformieren. Dies gelang erst dem in der Stadt angekommenen Pastor Dr. Melchior E. Willich. Eine neue Schulordnung wurde bearbeitet und am 19. November 1621 veröffentlicht (*Festschrift zur Feier des fünfzigjährigen Bestehens des Friedrich-Wilhelms-Realgymnasiums zu Grünberg in Schlesien am 3. Und 4. April 1903*, Grünberg 1903, S. 4: *Schul-Kärtlein, das ist: Nützliche und heilsame Schulregeln, nach welchen sonderlich die liebe Jugend in aller Gottesfurcht, christlichen Tugenden und löslichen Sitten auferzogen werde kann und soll*). Laut Pastor Melchior E. Willach wurde die Schule völlig von der Kirche abhängig gemacht. Es war eine Vierklassenschule mit vier Lehrern. Das Lehr- und Erziehungsprogramm war sehr weit, weil darin die Eltern-, Familien- und Kirchenrolle bestimmt sowie auf die Disziplin als einen Weg, das Kind zu gestalten, hingewiesen wurde. Der Aufenthalt der Dragoner von Lichtenstein und der dreißigjährige Krieg, und vor allem die von Habsburger geführte antireformatorische Politik verursachten, dass die Schule in Grünberg geschlossen wurde: seit dieser Zeit existierte hier nur eine katholische Stadtschule.

Fortsetzung folgt...

Übersetzt von Dr. Bogumiła Husak

Szkolnictwo średnie na Dolnym Śląsku, w tym w Zielonej Górze, w okresie nowożytnym

Zanim rozwinięły się i ukształtowały się placówki nowego typu, czyli gimnazja lacińskie jako szkoły średnie w miastach Dolnego Śląska, jak w Zielonej Górze, Koźuchowie, Szprotawie, Głogowie, Żaganiu, Bolesławcu, Świebodzinie i Jaworze, to wcześniej działały już nowoczesne szkoły we Wrocławiu, Świdnicy, Jeleniej Górze, Brzegu. Na bazie dawnych szkół miejskich powstawały nowoczesne ośrodki edukacyjne z bardzo zreformowanym programem nauczania, przede wszystkim w Złotoryi i Legnicy, czy też w małych miasteczkach, jak Kluczbork, Byczyna, Oława, Twardogóra, czy Wolczyn.

Szkoła lacińska w Zielonej Górze powstała za działalnością pastora i zarazem rektora Adreasa Eberta (1537-1542). Wcześniej funkcjonowała tylko katolicka szkoła *trivialna*. Wzór organizacyjny tworzenia gimnazjum lacińskiego według zasad Sturma, a dokładniej Melanchtona, odnajdujemy u Abrahama Buchholzera, który był rektorem w szkole w Zielonej Górze (od 1556 do 1563 roku), a także w Szprotawie. Związany był także z Koźuchowem. Podczas swojej działalności w miastach śląskich Buchholzer wyraźnie kierował się ideami Melanchtona. W zielonogórskiej szkole wprowadził trzystopniowe nauczanie wzorowane na filipińskim systemie. Można zakładać, że pozostałe przedmioty były takie jak w szkole Melanchtona. Po ukończeniu tejże szkoły uczniowie udawali się na studia do Wittenbergi. W czasach kadencji nowego rektora do zielonogórskiej szkoły przybywała młodzież z całego Dolnego Śląska, a także wielu nauczycieli z Frankfurtu nad Odrą, aby poznać metody nauczania proponowane przez Buchholzera. Szkoła lacińska w Zielonej Górze 26 lipca 1582 roku na krótko przeszła w ręce katolików, lecz niebawem uległa zamknięciu. Po krótkim okresie ponownie wróciła w ręce protestantów za rektora Simona Griesbecka z Brzegu, który piastował tę funkcję w latach 1598-1607. W XVII wieku wkroczyła z programem nauczania i strukturą przyjętą za A. Buchholzera, który odegrał dużą rolę w Szprotawie, gdzie objął stanowisko pastora, zachowując wpływ na szkołę. Zielonogórska placówkę z początkiem 1608 roku próbował zreformować rektor Andreas Ebert (1613-1623). Udało się to dopiero przybyłemu do miasta pastorowi dr Melchiorowi E. Willichowi. Nowy porządek szkolny został opracowany i wydany 19 listopada 1621 roku (*Festschrift zur Feier des fünfzigjährigen Bestehens des Friedrich-Wilhelms-Realgymnasiums zu Grünberg in Schlesien am 3. Und 4. April 1903*, Grünberg 1903, s. 4: *Schul-Kärtlein, das ist: Nützliche und heilsame Schulregeln, nach welchen sonderlich die liebe Jugend in aller Gottesfurcht, christlichen Tugenden und löslichen Sitten auferzogen werde kann und soll*). Szkoła, według pastora Melchiora E. Willicha, została całkowicie uzależniona od Kościoła. Była czteroklasowa, uczyło w niej czterech nauczycieli. Program nauczania i wychowania był bardzo rozbudowany, bowiem określono rolę rodziców, domu i kościoła oraz wskazano na dyscyplinę, jako drogę kształcania dziecka. Pobyt dragonów Lichtensteina i wojna trzydziestoletnia a głównie prowadzona przez Habsburgów polityka kontrreformacyjna spowodowały zamknięcie szkoły w Zielonej Górze, od tej pory była tu tylko miejska szkoła katolicka.

cdn...

1% PODATKU DLA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

Prosimy o przekazanie 1% ze swojego podatku na naszą organizację:

Należy wypełnić odpowiednią rubrykę w rocznym zeznaniu podatkowym PIT-28, PIT-36, PIT- 36L, PIT-37 lub PIT – 38, gdzie wpisujemy nazwę organizacji pożytku publicznego, jej numer KRS i kwotę, którą chcemy przekazać na rzecz tejże organizacji.

Nasze dane:

**TOWARZYSTWO SPOŁECZNO-KULTURALNE MNIEJSZOŚCI NIEMIECKIEJ
W ZIELONEJ GÓRZE**

NR KRS: 0000060146

Wir laden Eure jüngsten Schüler (Klassen I - III Grundschulen) zur Teilnahme am

5. zwischenschulischen Wettbewerb des Deutschen Liedes in Grünberg ein.

Organisatoren des Wettbewerbs sind Deutschlehrerinnen: Frau Helena Chwirot und Frau Edyta Koprowicz aus der Grundschule Nr. 15 in Grünberg. Und ich als Fachberaterin für die Deutsche Sprache und Deutschlehrerin sowie **Mitglied der Deutschen Minderheit in Grünberg** habe die Organisation und Leitung übernommen.

Bestimmungen des Wettbewerbes

Dieser Gesangswettbewerb richtet sich an die Schüler der 1. – 3. Klasse aus Grundschulen in Grünberg, jede Grundschule kann für den Wettbewerb **eine Mannschaft** anmelden.

1. Organisationsform des Wettbewerbes

Der Gesangswettbewerb findet in der Turnhalle der Grundschule Nr. 15 in Grünberg, Lisia- Strasse 37 am **17. März 2009 um 13.00 Uhr** statt.

Die Teilnehmer **singen Lieder ausschließlich in Deutsch**. Die Kinder singen a capella, die Musikbegleitung kann mit Platten, CDs oder Kassetten stattfinden oder die Kinder spielen selbst eigene Instrumente.

Die Veranstaltung wird von Schülern älterer Klassen der Grundschule Nr. 15 in Grünberg durchgeführt.

2. Teilnahmebedingungen

Am Wettbewerb können Kinder aus Klassen 1 – 3 teilnehmen. Die Kinder singen Lieder einzeln, zu zweit oder in einer Gruppe - **nicht größer als 3 Personen**,

((Bedingung der Teilnahme ist **Übersendung eines ausgefüllten Anmeldungsformulars per Fax oder e-Mail bis spätestens 02. März 2009**

Platten oder Kassetten mit Musikbegleitung soll unmittelbar zum Wettbewerb mitgebracht werden.

3. Auswahl der Lieder

Die Thematik der gesungenen Lieder soll Interessen der acht- bis zehnjährigen Kinder entsprechen.

Der Schüler muss verstehen, was er singt; die Auswahl des Liedes und seines Inhaltes gehört zu Aufgaben des betreuenden Lehrers.

4. Allgemeine Ziele

- das Kind allseitig entwickeln zu helfen
- das Interesse an andere Kulturkreise zu erwecken,
- die ästhetische Empfindlichkeit zu erwecken und zu entwickeln,
- in den Schülern den Glauben an eigene Möglichkeiten und Fähigkeiten sowie Erfolgchancen zu entwickeln,
- die Schüler auf objektive Einschätzung von sich selbst und von anderen vorzubereiten,
- Neugier-, Offenheits-, Geduld- und Geschickhaltung sowie Mitarbeit- und Gruppengefühle zu entwickeln,
- auf öffentliche Auftritte vorzubereiten,
- zum weiteren Fremdsprachenunterricht zu motivieren,
- die Schüler zur aktiven organisatorischen Teilnahme an Schulveranstaltungen zu motivieren,
- für die Schule in der lokalen Gesellschaft zu werben.

Ergebnisse des Wettbewerbes werden auf der Web-Seite der Grundschule unter: www.sp15.zgora.pl und von SODiD unter: www.cku.zgora.pl veröffentlicht .

Die Anschrift der Schule:

Grundschule Nr. 15

Ulica Lisia 37

65-098 Grünberg/ Zielona Gora

tel./fax 068-45 31 777 oder 068-45 31 778, sp15@zg.interklasa.pl

Auskunft über den Wettbewerb wird von Edyta Koprowicz Tel.: 602 69 00 89 u. Renata Bartman tel.: 505 66 47 49 erteilt.

Anmeldungsformular:

<http://www.tskmn.pl/cm.php?cmId=126#1>

Zapraszamy Waszych najmłodszych uczniów (klasy I - III szkoły podstawowej) do udziału w

V Miedzyskolnym Konkursie Piosenki Niemieckiej w Zielonej Górze.

Organizatorami konkursu są nauczycielki języka niemieckiego: pani Helena Chwirot i pani Edyta Koprowicz ze Szkoły Podstawowej nr 15 w Zielonej Górze. Konkurs organizujemy przy współpracy z **Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Mniejszości Niemieckiej w Zielonej Górze** reprezentowanym przez panią Renatę Bartman - doradcę metodycznego w zakresie języka niemieckiego i nauczyciela języka niemieckiego.

Regulamin konkursu

Konkurs skierowany jest do uczniów klas I – III szkół podstawowych Zielonej Góry, szkoła może zgłosić do konkursu **jedną drużynę**.

1. Forma organizacyjna konkursu

- konkurs odbędzie się **17 marca 2009 r. o godz. 13:00** w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 15 w Zielonej Górze przy ul. Lisiej 37,
- uczestnicy śpiewają piosenki **wyłącznie w języku niemieckim**: a'capella, z podkładem muzycznym odtwarzanym z płyty CD lub kasety, lub z podkładem muzycznym grany samodzielnie przez dzieci (wykonawcy przynoszą instrumenty ze sobą),
- konkurs prowadzą uczniowie klas starszych Szkoły Podstawowej nr 15 w Zielonej Górze.

2. Warunki uczestnictwa

- w konkursie mogą brać udział dzieci z klas I-III,
- wykonawcy śpiewają piosenki samodzielnie, w parach lub grupie liczącej **nie więcej niż 3 osoby**,
- warunkiem uczestnictwa jest **przesłanie faxem lub mailem zamieszczonego poniżej wypełnionego zgłoszenia w nieprzekraczalnym terminie do 02 marca 2009**,
- płytę lub kasetę z podkładem muzycznym **należy zabrać ze sobą bezpośrednio na konkurs**.

3. Dobór piosenek

- tematyka piosenek konkursowych powinna odpowiadać zainteresowaniom 8 – 10 letnich dzieci,
- uczeń musi rozumieć, o czym śpiewa,
- dobór piosenek i ich treści należy do wykonawcy i prowadzącego go nauczyciela.

4. Cele ogólne

- wkład we wszechstronny rozwój dziecka,
- rozbudzenie zainteresowania innymi kręgami kulturowymi,
- rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej,
- rozwijanie w uczniach wiary we własne możliwości i umiejętności oraz w możliwość osiągania sukcesów,
- wdrażanie do obiektywnego oceniania siebie i innych,
- rozwijanie postawy ciekawości, otwartości i tolerancji oraz umiejętności współpracy i współżycia w grupie,
- przygotowanie do publicznych wystąpień,
- motywowanie do dalszej nauki języka obcego,
- włączanie uczniów do aktywnego udziału w organizacji imprez szkolnych,
- promocja szkoły w środowisku lokalnym,

Adres szkoły:

Szkoła Podstawowa nr 15

Ul. Lisia 37

65-098 Zielona Góra

tel./fax 068-45 31 777 lub 068-45 31 778

sp15@zg.interklasa.pl

Odpowiedzi na wszelkie pytania udziela: Edyta Koprowicz tel.: 602 69 00 89 i Renata Bartman tel.: 505 66 47 49

Formularz zgłoszeniowy pobrać ze strony:
<http://www.tskmn.pl/cm.php?cmId=127#1>